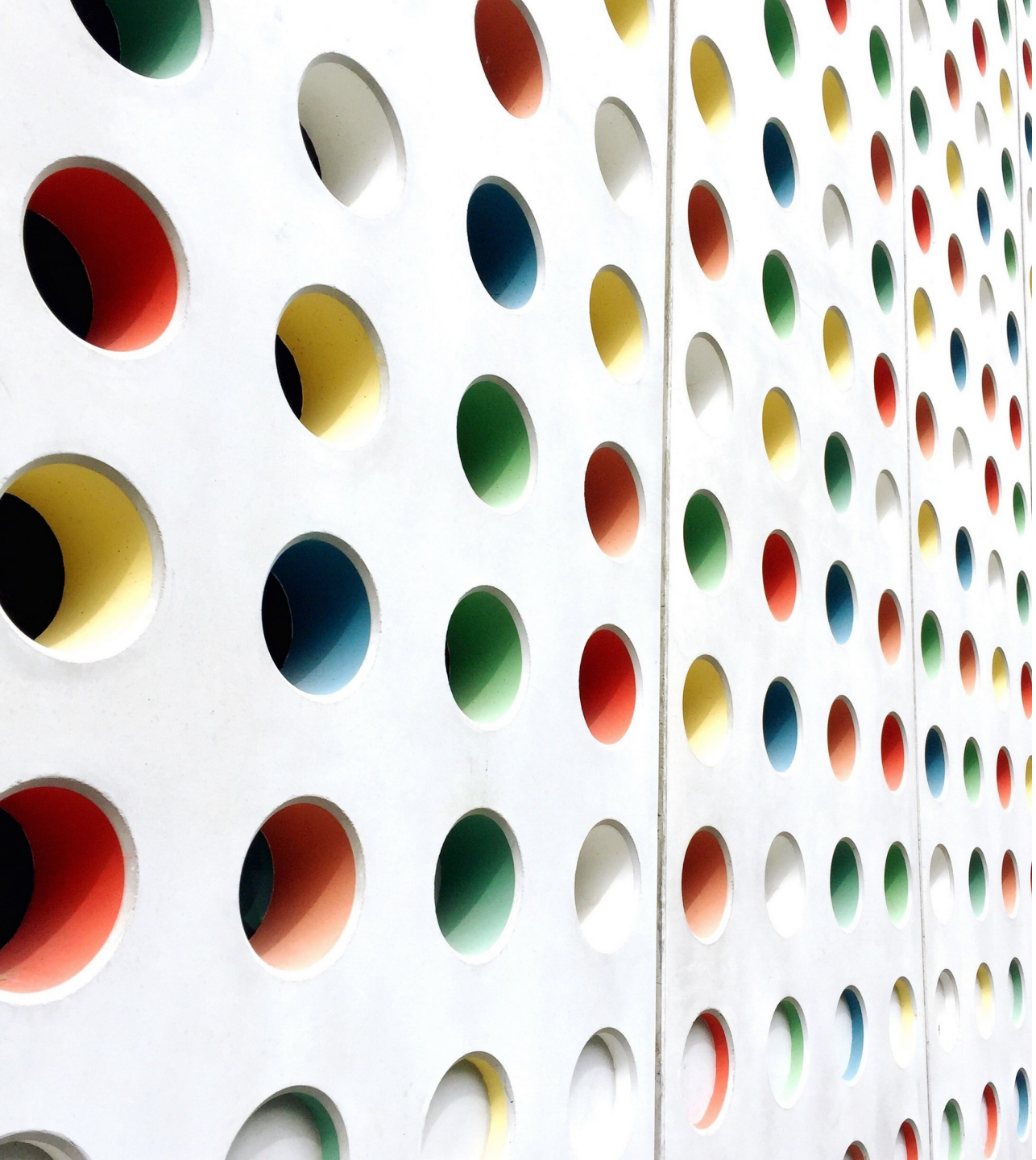

Arboristika

PROF. DR. TOM LEVANIČ

FAMNIT / GIS

Teme

Definicije strokovnih izrazov

Zgodovina sodobne arboristike

Pomen in funkcija drevja v urbanem okolju

Urbano gozdarstvo

URBANO GOZDARSTVO – posebna veja klasičnega gozdarstva s posebnim povdarkom na vzgoji in upravljanju z drevesi z namenom pozitivnega doprinos k sedanjemu in prihodnjemui družbenemu in ekonomskemu razvoju urbanih družb

ali

skrb za drevesa in skupine dreves v urabnem okolju z namenom izboljšati urbano okolje. To vključuje tudi načrtovanje in upravljanje z urbanimi drevesi, skrb za njih in postopke za oblikovanje urbanih dreves in skupin dreves

Arboristika

ARBORISTIKA - je gojenje, upravljanje in preučevanje posameznih dreves, grmovnic, trte in drugih trajnih lesnatih rastlin. Arboristična znanost preučuje, kako te rastline rastejo in se odzivajo na tehnične posege in okolje. Praksa arboristike vključuje kulturne tehnike, kot so selekcija, sajenje, usposabljanje, gnojenje, zatiranje škodljivcev in patogenov, obrezovanje, oblikovanje in odstranjevanje. Dobrobit posameznih rastlin / dreves je glavna skrb arboristike, za razliko od sorodnih področij, kot sta gozdarstvo in poljedelstvo, kjer je glavna skrb dobrobit velike skupine rastlin kot celote.

Arboristika

ARBORISTIKA - preučevanje, upravljanje in gojenje posameznih trt, grmovnic in dreves ter trajnih lesnatih rastlin. Arborstika kot veda proučuje, kako drevesa (in lesnate rastline) rastejo in predvsem kako se odzivajo na okolje in kulturne prakse. Osredotoča se predvsem na posamezna drevesa, ki so namenjena udobju ali polepšanju izgleda krajine, ne pa proizvodnji lesa.

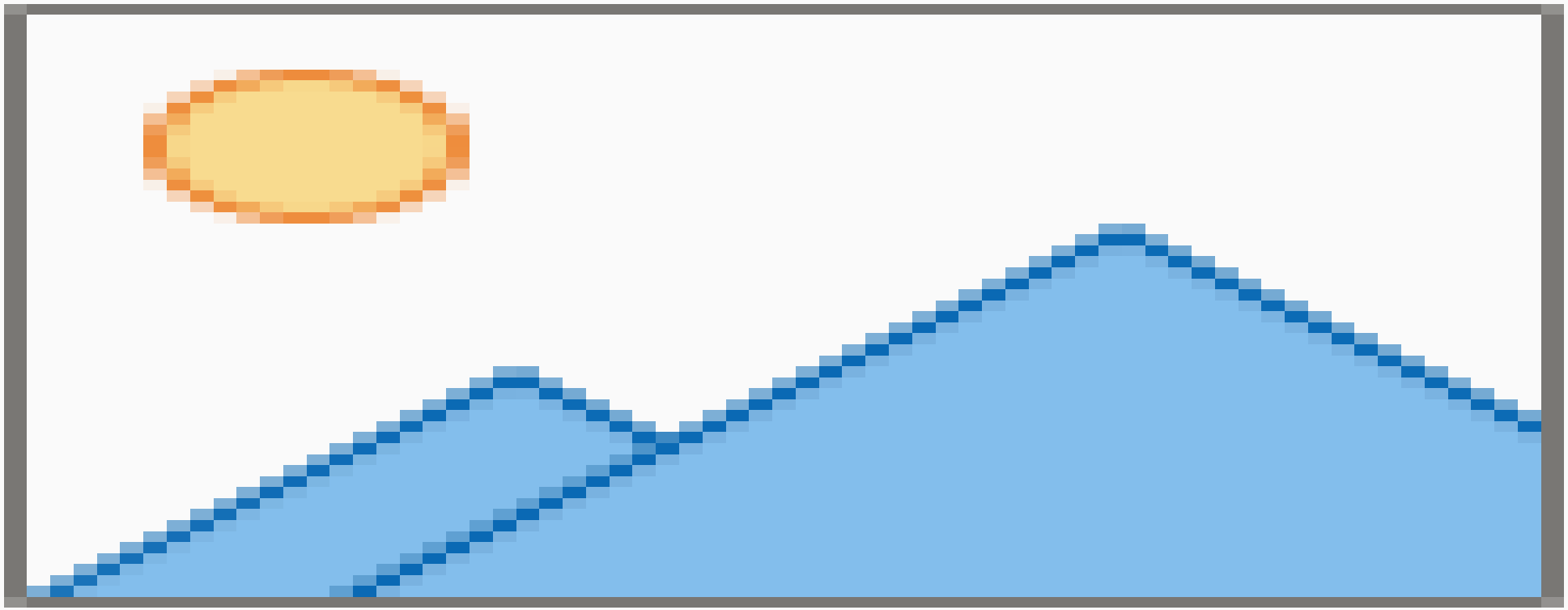
ARBORISTIKA - praksa, ki vključuje sajenje dreves, gnojenje dreves, zatiranje patogenov in škodljivcev, obrezovanje dreves, oblikovanje dreves in odstranjevanje dreves. Obstajajo tudi drugi vidiki, povezani z drevesničarstvom, vključno z estetskimi vidiki, pravnimi vprašanji in obvladovanjem tveganja. Podjetja na primer pogosto potrebujejo arboriste, da pregledajo njihove površine in izvedejo presojo nevarnosti dreves za imovino ljudi. Arboristi upravljajo z drevesi na kraju samem in s tem izpolnjuejo zahteve glede zdravja in varnosti.

ARBORIST – strokovnjak, ki se ukvarja z arboristiko

Drevesna kirurgija

DREVESNA KIRURGIJA – vključuje posege v drevo z namenom odstranjevanja zlomljenih, mrtvih ali napadenih delov drevesa (pretežno vej); odstranjevanje delov drevesa, ki ovirajo promet, električne ali telefonske žice, ovirajo pogled ali kvarijo izgled in obliko drevesa; poseg, ki odstranjuje potencialno nevarne dele drevesa, ki bi lahko ogrožali ljudi ali njihovo premoženje

DREVESNI KIRURG – oseba, ki je usposobljena za vzdrževanje in oblikovanje dreves s pomočjo različnih orodij (npr. motorna žaga, žaga, sekira,...) ali pa nekdo, ki je usposobljen na področju vzdrževanja in ravnanja z drevesi

Zgodovina sodobne arboristike

Kratka zgodovina urbanega gozdarstva

Naselitev nomadskega prebivalstva v vaških skupnostih je povzročila »udomačitev« rastlin in nastanek poljedelstva in gojenja različnih drevesnih in predvsem sadnih vrst. To je postalo znano kot neolitska revolucija. Pri gojenju sadnega drevja gre za dolgotrajno vezanost na določeno ozemlje, saj je, za razliko od gojenja žit, pri drevju potrebno več časa, da postane rodno in da lahko pobiramo plodove.

Predhodnica arboristike se je razvila na območju rodovitnega polmeseca - v Mezopotamiji med Tigrisom in Evfratom ter v Egiptu v dolini Nila. Prva drevesa, ki so jih gojili, so bile avtohtone, pretežno sadne vrste. Migracije in izmenjave med civilizacijami so v Evropo postopoma pripeljale tako tehnike gojenja kot tudi različne gojene vrste.

Zgodnji Egipčani so presajali drevesa s kroglico zemlje in začeli prakso oblikovanja zemlje okoli na novo posajenega drevesa, da bi oblikovali krožnik za zadrževanje vode, kar se še vedno izvaja. Približno leta 300 pr. n. št. je grški filozof Teofrast napisal Peri phytōn historia (»Preiskovanje rastlin«), v katerem je razpravljal o presajanju dreves in zdravljenju drevesnih ran. Vergilijeva Georgika prikazuje rimsko znanje o drevesni kulturi. Angleški hortikulturist John Evelyn je v svojem delu Razprava o gozdnih drevesih in razmnoževanju lesa iz leta 1664 ponudil nasvete o obrezovanju, zatiranju žuželk, zdravljenju ran in presajanju.

Pomembno vlogo so imeli predvsem Angleži, Nemci in Francozi, ter strokovnjaki s področja bivše Avstro Ogrske.

Moderna arboristika

Vsa velika mesta v razvitem svetu imajo službe, ki skrbijo za mestno in primestno drevje, razvilo se je t.i. urbano gozdarstvo, ki je bistveno širše področje od arboristike ali drevesne kirurgije. Urbano gozdarstvo skrbi za dolgoročni razvoj dreves v urbanih in periurbanih središčih. Integralni del urbanega gozdarstva sta tako arboristika kot drevesna kirurgija (čeprav slednjega izraza ne uporabljamo več).

Na fakultetah so celo specializirani študiji urbanega gozdrastva.

Primer: urbani gozdarji v mestni občini Ljubljana se ukvarjajo z mestnimi in parkovnimi drevesi pa tudi s čisto naravnim gozdom na Rožniku in Golovcu, ker sta del mestnih gozdov. Podobno v Celju.

Pomen in funkcija drevja v urbanem okolju

Pomen in funkcija dreves v mestnem okolju

Izboljšujejo bivalno kolje

Dajejo senco / nižajo temperature – blažijo učinek "toplotnega otoka"

So estetski element urbane krajine

Do neke mere pomagajo pri čiščenju zraka

Drevje v urbanem okolju je nesporno pozitiven element urbanega okolja – več je bolje, več ko imamo zelenih površin v mestih bolj so le-ta prijazna prebivalcem

Drevoredi v parkih in ob prometnicah

Od urbanega gozda …

… do parka

Drevesni otoki v parkih

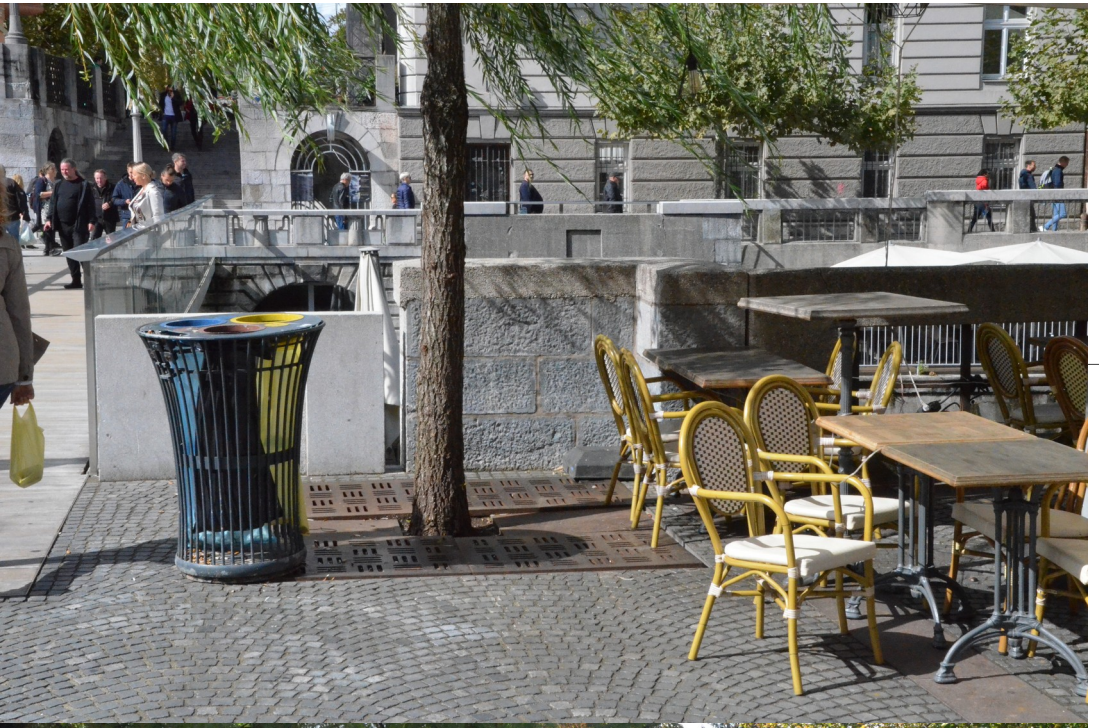

Drevesa kot del arhitekturne rešitve

Različne rešitve sadnje dreves v mestih – katera je dovolj dobra ???

Različne rešitve sadnje dreves v mestih – katera je dovolj dobra ???

Skrb za mestno drevje

Posegi v rastni prostor mestnega drevja